

10.4.2026

Kuurojen ja viittomakielisten totuus- ja sovintoprosessin ohjausryhmän kokous 1/2026

Aika: Ma 9.3.2026 klo 12–15

Paikka: Eteläesplanadi 4, kokouskeskus, sali 9

Osallistujat:

Tiina Astola (pj)

Markku Jokinen, Kuurojen Liitto ry (vpj.)

Yrsa Nyman, oikeusministeriö

Laila Vihersaari-Johnston, valtioneuvoston kanslia

Tea Hoffrén, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö

Tarja Kahiluoto, opetus- ja kulttuuriministeriö

Laura Pajunen, Kuurojen Liitto ry.

Magdalena Kintopf-Huuhka, Finlandssvenska teckenspråkiga rf

Risto Hoikkanen, Suomen Kuurosokeat ry

Aarne Pirkola, Suomen Kuurosokeat ry

Sihteeri: Johanna Hautakorpi, oikeusministeriö

Postiosoite
Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress

Meritullinkatu 10
00170 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet

kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

Asiantuntijat:

Johanna Mesch, prosessin sihteeri

Juhana Salonen, prosessin sihteeri

Netta Keski-Levijoki, prosessin sihteeri

Alexi Syrjämäki, Kuurojen palvelusäätiö (asiakohta 2)

Tuula Mertanen, Kuurojen palvelusäätiö (asiakohta 2, etäyhteyksin)

Sirpa Kallio, Kuurojen palvelusäätiö (asiakohta 2, etäyhteyksin)

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja toivotti osallistujat tervetulleiksi. Kokouksen aluksi järjestettiin ohjausryhmän valokuvaus.

2. Psykososiaalisen tuen valmistelutilanne

Projektipäällikkö Alexi Syrjämäki Kuurojen palvelusäätiöstä kertoi psykososiaalisen tuen käynnistymisestä ja valmistelutilanteesta. Työntekijöihin voi ottaa yhteyttä ja saada keskusteluapua. Työntekijät pyrkivät myös olemaan tavattavissa prosessin kuulemisten yhteydessä. Vertaistukiryhmät, materiaalit ja muut toiminnot ovat vielä suunnitteilla, ja niiden osalta esiteltiin alustavaa runkoa. (LIITE 1)

Ohjausryhmän jäsenet olivat tyytyväisiä siihen, että suunnitelmat ovat edenneet ja tukea on jo saatavilla. Keskustelussa todettiin, että palvelut tarkentuvat vielä, ja palveluvalikoimaa on tarpeen käsitellä tarkemmin psykososiaalisen tuen ohjausryhmässä ja sopimuskumppanien kesken.

Ohjausryhmän jäsenet kertoivat, että sihteeristön ja TukiPlatsin välinen työnjako on monille vielä epäselvä. Alexi Syrjämäki kertoi, että työnjakoa pyritään tuomaan esiin joka tilaisuudessa. TukiPlats on

olemassa ihmistä itseään varten, eikä TukiPlatsin työntekijöille kerrottu mene eteenpäin sihteeristölle tai prosessin käyttöön.

Vertaistukiryhmiä on ideoitu eri kohderyhmille ja kysytty näistä ajatuksia myös sidosryhmiltä. Kyselyyn on mahdollisuus edelleen vastata.

Ohjausryhmän jäsenet nostivat esiin TukiPlatsin ja julkisen palvelun välisen suhteen ja sen työn, jota vaaditaan terveystyöntekijöiden heittämisestä. TukiPlats on valmistelussa miettinyt, että rajanveto on tärkeä, koska vastuu terveydenhuollosta kuuluu hyvinvointialueelle, samoin kuin tulkkauksen järjestäminen. Käytiin keskustelua viestinnästä hyvinvointialueiden suuntaan.

Puheenjohtaja kiitti alustuksesta ja keskustelusta.

3. Ajankohtaiskeskustelu

Yrsa Nyman kertoi, että [hallituksen kielikertomus](#) on eduskuntakäsittelyssä. Viimeksi kielikertomuksen yhteydessä eduskunnan perustuslakivaliokunta kiinnitti huomiota viittomakielisten lasten asemaan.

Tarja Kahiluoto kertoi, että hallitusohjelmaan liittyvä selvitys viittomakielisten lasten aseman vahvistamisesta varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa on käynnistymässä. Asiasta on tehty sopimus Ulla Sivusen kanssa. Työ ajoittuu loppuvuoteen, ja joulukuun alussa selvityksen pitäisi olla valmis. Keskeinen selvitettävä kysymys on, miten varhaiskasvatusta ja esi- ja perusopetusta voidaan järjestää viittomakielellä nykyistä paremmin.

Markku Jokinen kertoi, että hiljalleen kuurojen ja viittomakielisten toetus- ja sovintoprosessi nousee esiin eri yhteyksissä, kuten esimerkiksi ministeri Adlercreutzin puheenvuorossa viittomakielten päivän seminaarissa. Myös aluetasolla asian pitäisi hiljalleen nousta esiin enemmän ja enemmän.

Laura Pajunen kertoi, että Kuurojen liiton 120-vuotisjuhlakirja on valmistumassa, ja se sisältään yhden jakson totuus- ja sovintoprosessista ja erityisesti sen alkuvaiheista. Kirja on saatavilla pdf-muodossa Kuurojen liiton kotisivuilla ja Humakin kirjastossa.

Tea Hoffrén kertoi, että tulkkauspalveluita koskevan lainsäädännön toimivuutta koskeva selvitys on kilpailutettu, ja siitä voi kertoa enemmän ensi kokouksessa.

4. Prosessin kuulemiset ja viestintäkanavat

Sihteeristö kertoi ajankohtaisista asioista, erityisesti kuulemisten käynnistymisestä ja prosessin viestintäkanavista. (LIITE 2)

Kuulemiset ovat käynnistyneet Jyväskylästä, jossa järjestettiin kaksi infotilaisuutta ja kerättiin seitsemän kuulemistä. TukiPlats oli mukana kuulemisissa, ja tuen läsnäolo koettiin tärkeänä.

Seuraava info ja kuulemiset on suunnattu suomenruotsalaista viittomakieltä käyttäville, ja kevään aikataulut on jo pitkälle sovittu. Ilmoittautumislomake kuulemisiin on nyt auennut.

Ohjausryhmä kysyi vaikutelmia ensimmäisistä kuulemisista ja niiden sisällöistä. Sihteeristö kertoi arvostavansa sitä, että ihmiset ovat tulleet kertomaan oman tarinansa ja että sisällöt olivat olleet merkityksellisiä.

Sihteeristö on varautunut keräämään tietoa myös muilla tavoin. Kuulemisten osalta on priorisoitu tiedon keräämistä kuuroilta ja viittomakielisiltä, mutta myöhemmin voidaan kuulla myös asiantuntijoita, kuten aluetyöntekijöitä tai diakoneja. Viranomaisilta voidaan tarvittaessa pyytää lisätietoja.

Myös erillisselvityksiä voidaan tilata, ja näistä on tarkoitus keskustella tarkemmin ensi kokouksessa. Sihteeristö tapasi 6.2.2026 alan tutkijoita ja kävi hyvän valmistelevan keskustelun. Sihteeristö kertoi myös

muista suunnitelmistaan, kuten tulevaisuustyöpajasta ja vaikuttajafoorumista.

Prosessin omat viestintäkanavat ovat auenneet.

- Verkkosivu: totuusjasovintoviittomakielella.fi
- Instagram: @totuussovintopateckensprak
- Facebook (Totuus ja sovinto viittomakielellä / Sanning och försoning på teckenspråk)
- Teksti-tv:n sivu 567 (ruotsiksi 794).

Zoom-illoja on tarkoitus jatkaa. Seuraava Zoom-tilaisuus on 5.5.2026, aiheena on kuurojen mielenterveys ja vieraana tutkija Ramas McRae.

Ohjausryhmä kysyi lisätietoja muun muassa paikallisyhteisöjen tavoittamisesta ja tulevaisuustyöpajasta. Puheenjohtaja kiitti keskustelusta.

5. Ohjausryhmän työsuunnitelma

Ohjausryhmän sihteeri esitteli yhteistyössä prosessin sihteeristön kanssa valmistellun työsuunnitelman. (LIITE 3)

Keskusteltiin hallitusohjelmavaikuttamisesta. Totuus- ja sovintoprosessin jatkoaskeleet on tärkeä saada mukaan hallitusohjelmaan. Prosessin vaikuttajafoorumilla voi olla tässä keskeinen merkitys, ja myös muuta vaikuttamistyötä tehdään. Sovittiin, että vaihdetaan tietoja hallitusohjelmaan liittyvästä taustatyöstä.

Työsuunnitelma hyväksyttiin.

6. Ilmoitusasiat

Ei ilmoitusasioita.

7. Seuraava kokous

Seuraava kokous on ma 18.5.2026 klo 12–15.

Liitteet	TukiPlatsin esittely (LIITE 1) Sihteeristön esittely (LIITE 2) Ohjausryhmän työsuunnitelma (LIITE 3)
Jakelu	Ohjausryhmän jäsenet ja varajäsenet Sihteeristö